

Ärende: VN/13551/2019

Valtioneuvoston periaatepäätös Kiertotalouden strategisesta ohjelmasta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Bakgrund

Österbotten är det mest industridominerade landskapet i hela Finland. Industrins andel ligger klart över riksgenomsnittet, och över en tredjedel av våra företagsanställda är sysselsatta inom industrin. Omkring hälften av de industrianställda i Österbotten jobbar inom det energiteknologiska klustrets viktigaste branscher: maskiner och apparater, el och basmetall. De här branscherna står för hälften av förädlingsvärdet inom industrin.

Energiklustret EnergyVaasa är Nordens största kluster för energiteknologi, och i Jakobstad finns ett motsvarande industrikuster som vuxit fram kring skogsindustrin. De här båda står tillsammans för en omsättning på över sex miljarder euro. Vi är också starka primärproducenter, över 70 procent av de tomater som säljs i Finland är t.ex. odlade i Österbotten.

De flesta av de österbottniska arbetsplatserna, 50 000 stycken, finns inom tjänstesektorn. Antalet arbetsplatser inom industrin är 23 000, medan primärnäringarna sysselsätter 4 300 personer.

Detta utlåtande ges gemensamt mellan de fyra utvecklingsbolagen i Österbotten (Jakobstadsregionens utvecklingsbolag Concordia, Vasaregionens utveckling VASEK, Dynamo Närpes, Kristinestads näringslivscentral). Under åren 2019-21 har utvecklingsbolagen gemensamt genomfört det s.k. CERM-projektet som bl.a. tagit fram en konkret färdplan för hållbarhet och cirkulär ekonomi i näringslivet i Österbotten. Arbetet har skett i tätt samarbete med näringslivet. Utgående från det arbetet framför vi följande utlåtande på förslaget "Ny riktning. Ett strategiskt program för cirkulär ekonomi".

Utlåtande

Övergången till en klimatneutral cirkulär ekonomi förutsätter en övergripande förändring såväl i beslutsfattandet och planeringen i samhället som i företagens, hushållens och konsumenternas attityder och beteende. Därför behöver man sätta stort fokus på att öka medvetenheten och kompetensen i cirkulär ekonomi. Ett centralt område är att bredda klimatledarskapet inom cirkulär ekonomi. Ökad kunskap är en förutsättning för omställningen. Staten behöver stöda kommunernas och företagens engagemang genom att stöda kompetensnätverk och regionala ekosystem. I Österbottens färdplan har vi identifierat behovet av ett virtuellt kompetenscenter inom cirkulär ekonomi som kan betjäna både kommuner och företag. Finansieringen av ett dylikt center bör vara kontinuerlig och inte enbart projektfinansierad.

Idag upplever många företag att det finns byråkratiska hinder i övergången till en cirkulär ekonomi. Lagstiftningen bör vara möjliggörande, inte begränsande i ett koldioxidneutralt Finland. Som exempel kan t.ex. behovet av en förändring i synen på End of waste nämnas. Användning av betongkross från rivningsbyggnader måste t.ex. kunna bli tillåtet att användas i ny betongtillverkning och hindren som finns för att återanvända material och produkter inom bygglagstiftningen bör mildras.

Biogasen är en stor tillgång och möjlighet för Finland. Förutsättningarna för en uppskalning finns – vi har råvaror, kunskaper och utvecklingspotential. Nu behövs bara mod och vilja att göra ett skifte. Enligt statsrådets konsekvensanalys av att höja andelen biobränslen i trafiken till 30 procent kan vi nå en utsläppsminskning i trafiken på 50 procent år 2030 – ifall 30 procent av trafiken drivs med hållbara biobränslen (motsvarande 250 000 elbilar och 50 000 gasdrivna bilar). Samtidigt skulle trafikens energianvändning effektiviseras enligt energi- och klimatstrategiplanerna. Naturgas är idag billigare än biogas för biltrafiken och det borde styras annorlunda så att fossila bränslen är dyrare än fossilfria som just biogas i olika former.

Malm Stefan
Dynamo Närpes